

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ ТЮЛЯЧИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА**

**ТЕЛӘЧЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

ПОСТАНОВЛЕНИЕ**КАРАР**

«01» апрель 2021

с. Тюлячи

№ 152

Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының 2015 елның 16 сентябрендәге 451 номерлы «Гамәлдәге муниципаль норматив хокукий актларның һәм муниципаль норматив хокукий актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләүне уздыру турыйнагы нигезләмәне раслау хакында» карарына үзгәрешләр керту турыйнда

Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгының 2021 елның 3 февралендәге 01-53/647 номерлы хатын карап, «Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары проектларының жайга салу йогынтысын бәяләүне уздыру һәм Татарстан Республикасы норматив хокукий актларына экспертиза ясау тәртибе турыйнда «Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр керту хакында» 2009 елның 6 августындагы 64-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының 2015 елның 16 сентябрендәге 451 номерлы «Гамәлдәге муниципаль норматив хокукий актларның һәм муниципаль норматив хокукий актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләүне уздыру турыйнагы нигезләмәне раслау хакында» карарына тубәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1.1. Жайга салу йогынтысын бәяләү өлкәсендә вәкаләтле бүлекчә итеп Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлеген билгеләргә.

1.2. Гамәлдәге муниципаль норматив хокукий актларның һәм муниципаль норматив хокукий актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләүне уздыру турыйнагы, курсәтелгән карар белән расланган, Нигезләмәне күшымта нигезендә яңа редакциядә бәян итәргә.

2. Элеге карар гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә.

3. Элеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны район Башкарма комитеты Житәкчесенең урынбасары – территориаль үсеш бүлеге башлыгы И.Э. Миннегуловка йөкләргә.

Житәкчे

И.Х. Хәмидуллин

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Башкарма комитетының
«01» 04 2021 № 152
каравына күшүмтә

Гамәлдәге муниципаль норматив хокукый актларның һәм муниципаль норматив хокукый актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләүне уздыру турында Нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Өлөгө Нигезләмә Теләче муниципаль районы жирле үзидарә органнары тарафыннан эшләнелә торган эшмәкәрлек һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыру мәсъәләләренә кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар проектларының (алга таба - актлар проектлары) жайга салу йогынтысын бәяләүне уздыру, эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыру мәсъәләләренә кагылышлы муниципаль норматив хокукый актларга (алга таба - норматив хокукый актлар) экспертиза үткәру тәртибен билгели.

1.2. Актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләү, гамәлдәге норматив хокукый актларга экспертиза эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге субъектлары өчен артык бурычлар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә этәре торган нигезләмәләрне, шулай ук эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге субъектларының, муниципаль берәмлек бюджетының нигезләнмәгән чыгымнарын барлыкка китеручे нигезләмәләрне ачыклау максатларында уздырыла.

1.3. Жайга салу йогынтысын бәяләү эшчәнлеге өлкәсенә эшләнә торган акт проекты (алга таба - профиль бүлекчәсе) керә торган Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының тармак (функциональ) структур бүлекчәләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.4. Жайга салу йогынтысын бәяләү өлкәсендә вәкаләтле бүлекчә (алга таба - вәкаләтле бүлекчә) актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләүне һәм норматив хокукый актларга экспертиза үткәруне норматив һәм методик яктан тәэмин итә.

1.5. Эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге субъектлары өчен яна бурычларны билгели торган яисә муниципаль норматив хокукый актларда элек караплан бурычларны үзгәртә торган муниципаль хокукый актлар проектлары жайга салу йогынтысын бәяләнергә тиеш, мона түбәндәгеләр керми:

1) Теләче муниципаль районы вәкиллекле органының жирле салымнар һәм жыемнарны билгели, үзгәртә, туктатып тора, юкка чыгара торган норматив хокукый актлары проектлары;

2) бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга салучы Теләче муниципаль районы вәкиллекле органының норматив хокукый актлары проектлары.

1.6. Дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләр булган актлар проектларының жайга салу йогынтысын, конфиденциаль характердагы белешмәләрне яисә норматив хокукый актларга үзгәрешләр кертүгә юнәлдерелгән белешмәләрне бары тик шундый норматив хокукый актларны федераль һәм региональ законнарга туры китечу максатларында, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш

хэллэрне, кризис ситуацияләрен барлыкка китерүгэ һәм террорчылык актларын кисэтүгэ һәм (яисә) аларның нәтижәләрен юкка чыгаруга юл куймау максатларында эшләнгән актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләү үткәрелми.

1.7. Вәкаләтле бүлекчә Теләче муниципаль районы Башлыгының 2014 елның 28 мартандагы 46 номерлы каары белән расланган инвестицион климатны яхшырту буенча Теләче муниципаль районы Башлыгы каршындагы Иҗтимагый совет белән акт проекты буенча гавами фикер алышу үткәрү туринда каар кабул итәргә мөмкин (алга таба - Теләче муниципаль районы Башлыгы каршындагы инвестицион климатны яхшырту буенча Иҗтимагый Совет).

1.8. Интернет чөлтәрендә актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләү һәм норматив хокукий актларга экспертиза ясау өчен рәсми сайт булыш Теләче муниципаль районы <https://tulachi.tatarstan.ru> (алга таба - рәсми сайт) рәсми порталы тора.

II. Актлар проектларының жайга салу йогынтысын бәяләүне уздыру

2.1. Акт проектын эшләү туринда Каар кабул ителгән очракта, профилье бүлекчәләр түбәндәге гамәлләрне гамәлгә ашыра:

- 1) норматив хокукий акт кабул итүне таләп итә торган проблемаларны билгелиләр;
- 2) хокукий жайга салуны керту максатын билгелиләр;
- 3) ачыкланган проблемаларны хәл итүнен мөмкин булган барлык варианtlарын, яна хокукий жайга салуны кертмичә, куелган максатларга ирешергә мөмкинлек бирәчәк варианtlар да кертеп, ачыклыйлар һәм тасвиrlыйлар;
- 4) проблеманы хәл итүнен тәкъдим ителгән варианtlарын, чыгымнарын һәм файдаларны да кертеп, хәл итү нәтижәләрен ачыклыйлар һәм бәялиләр, шулай ук тәкъдим ителгән һәр вариантны гамәлгә ашырганда нәтижәлелекне һәм нәтижәлелекне бәялиләр.

2.2. Акт проектына аңлатма языу күшүп бирелә, ул үз эченә ала:

- 1) муниципаль жайга салу, аның сәбәпләре, динамикасы һәм вакытында проблеманың үсеш фаразы хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманы тасвиrlау;
- 2) норматив хокукий актлар яисә аларның аерым нигезләмәләре, алар нигезендә хәзерге вакытта муниципаль жайга салу гамәлгә ашырыла;
- 3) проблемаларны бетерү (тискәре йогынтыны минимальләштерү) варианtlары, шул исәптән хокук куллану практикасын камилләштерү юлы белән, шулай ук норматив хокукий актларны эшләү, үзгәртү яисә юкка чыгару юлы белән;
- 4) муниципаль жайга салу максатлары;
- 5) муниципаль жайга салу юнәлдерелгән эшкуарлык, инвестиция эшчәнлеге субъектлары төркеме характеристикасы;
- 6) жирле үзидарә органнарының яна функцияләре, вәкаләтләре, бурычлары һәм хокуклары яисә аларның үзгәрүе туринда белешмәләр, шулай ук аларны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 7) билгеләнгән бурычларны яисә чикләүләрне үтәү зарурлыгына йә мондый вазыйфаларны яисә чикләүләрне үзгәртүгә бәйле Муниципаль бюджет, эшмәкәрлек һәм инвестиция эшчәнлеге субъектларының чыгымнарын (мөмкин булган керемнәрен) бәяләү;

8) ачыкланган проблеманың торышын чагылдыручи муниципаль жайга салу максатларына ирешүне мониторинглау индикаторлары (курсәткечләре), жайга салу өлкәсендәге проблемаларны анализлау вакытына әлеге индикаторларның курсәткечләре һәм индикаторларның кыйммәтләре турында мәгълүматлар чыганаклары;

9) акт проектының файдасын һәм чыгымнарын жентекләп тасвирлау: йогынты ясалачак социаль төркемнәр, икътисадый секторлар, территорияләр; көтелгән тискәре һәм уңай йогынты, тиешле йогынтыны сыйфатлы тасвирлау һәм, әгәр мөмкин булса, аның микъдари бәяләве, шулай ук тиешле йогынты вакыты (кыска, урта яки озак вакытлы);

10) норматив хокукий акт кабул итүгә бәйле хәвеф-хәтәрләрне һәм чыгымнарын бәяләү;

11) норматив хокукий актны кабул итүгә бәйле көтелгән нәтижәләр, хәвеф-хәтәрләр һәм чикләүләр;

12) акт проектының үз көченә керүенең фаразланган датасы;

13) жайга салу максатларына ирешү ысулының эффективлыгын тикшеру методларын тасвирлау;

14) жайга салуның билгеләнгән максатларына ирешү өчен кирәклө оештыру-техник, методологик, мәгълүмати һәм башка ҹараплар;

15) хәбәрнамәне урнаштыру, шундай урнаштыру белән бәйле рәвшештә тәкъдимнәр бирү сроклары турында белешмәләр;

16) тәкъдим ителгән жайга салуның нигезле булуын бәяләргә мөмкинлек бирә торган башка мәгълүматлар.

2.3. Акт проектына бәя бирү кысаларында, эшикуарлык һәм башка эшчәнлек субъектларының фикерен исәпкә алу максатларында, профилье бүлекчә тарафыннан гавами консультацияләр үткәрелә.

2.4. Гавами консультацияләр үткәру өчен профилье бүлекчә рәсми сайтка ачык консультацияләр үткәру турында белдерү урнаштыра, аңа карата бәя бирелә торган акт проекты, анлатма язы, шулай ук гавами консультацияләр барышында тикшерелә торган акт проекты буенча сораулар исемлеге теркәлә. Хәбәрнамәдә гавами консультацияләр үткәру вакыты, шулай ук гавами консультацияләр барышында фикер алышына торган мәсьәләләр буенча гавами консультацияләрдә катнашучылар тарафыннан үз фикерләрен юллау ысулы курсәтелә.

2.5. Гавами консультацияләр нәтижәләре профилье бүлекчә тарафыннан гавами консультацияләр тәмамланганин соң биш эш көне эчендә белешмә рәвшешендә рәсмиләштерелә.

2.6. Ачык консультацияләр үткәру вакыты кимендә 10 һәм 30 календарь көн тәшкил итәргә тиеш.

2.7. Актның эшләнеп беткән проекты, анлатма язы һәм гавами консультацияләр нәтижәләре буенча белешмә гавами консультацияләр тәмамланганин соң биш эш көне эчендә бәяләү турында бәяләмә әзерләү өчен вәкаләтле бүлекчәгә жибәрелә.

2.8. Вәкаләтле бүлекчә теркәлгән документлар белән акт проектын карый һәм 10 эш көне дәвамында аны бәяләү нәтижәләре буенча бәяләмә әзерли.

2.9. Теләче муниципаль районы Башлыгы каршындагы инвестицион климатны яхшырту буенча Иҗтимагый Совет утырышында акт проекты буенча гавами фикер алышу турында карап кабул ителгән очракта, вәкаләтле орган тарафыннан проектның жайлау йогынтысын бәяләү нәтижәләре буенча бәяләмә әзерләү вакыты 15 эш көне тәшкил итә.

2.10. Акт проектын бәяләү нәтиҗәләре буенча төзелә торган бәяләмәдә вәкаләтле бүлекчә әлеге Нигезләмәнен 1.2 пунктында күрсәтелгән нигезләмәләрнен актының булмавы яисә проектта булыу турында нәтижә ясый.

Акт проектында әлеге Нигезләмәнен 1.2 пунктында күрсәтелгән нигезләмәләрне ачыклаган очракта, бәяләмәдә проектны эшләүче тарафыннан башка хокукый актларны куллануны күздә тотучы каарлар проектыннан файдалану турында тәкъдимнәр булырга мөмкин, куелган проблеманы хәл итү өчен һәм (яки) мондый чарапарны ёстәмә куллану турында, Эшкуарлык һәм башка эшчәнлек субъектлары өчен артык административ һәм башка чикләүләр һәм вазыйфаларны бетерү яки аларны керту куркынычларын киметү, эшкуарлык һәм башка эшчәнлек субъектларының һәм Теләче муниципаль районы бюджетының нигезсез чыгымнарын бетерү максатларында.

2.11. Бәяләү турында тискәре бәяләмә алган очракта, актны әзерләүчесе вәкаләтле бүлекчәнен кисәтүләрен бетерергә тиеш.

2.12. Әгәр зерләүче бәяләмәдә китерелгән вәкаләтле бүлекчә нәтиҗәләре нигезсез дип саный икән, килештерелгән позициягә ирешүү максатларында бүлекчә белән килештерүү процедуралары үткәрелә. Вәкаләтле бүлекчә белән килештерелгән позициягә ирешмәгән очракта, беркетмә төзелә, аңа вәкаләтле бүлекчә житәкчесе һәм бүлекчә житәкчесе кул куя.

Алга таба акт проектын кабул итү процедурасын гамәлгә ашырганда, проект материалларына мәжбүри рәвештә килештерүү процедуралары нәтиҗәләре буенча рәсмиләштерелгән беркетмә теркәлә.

Акт проектын әзерләүдән баш тарту яисә аны эшләп бетерү турында каар кабул ителгән очракта, профилье бүлекчә, жайга салу йогынтысын бәяләү турында бәяләмә алган көннән алыш 15 календарь көннән дә сонга калмыча, акт проекты буенча тәкъдимнәр жыелмасы турында рәсми сайтта тиешле мәгълүмат урнаштыра.

Әлеге Нигезләмәнен 1 пункттында күрсәтелгән нигезләмәләр акты проектында ачыкланмаган очракта, бүлекчә акт проектының йомгаклау редакциясен әзерли, шулай ук акт проекты буенча гавами консультацияләрдә катнашучылардан кергән тәкъдимнәрне исәпкә алу яисә кире кагу сәбәпләре турында мәгълүмат бирә.

III. Норматив хокукый актларга экспертиза үткәру

3.1. Норматив хокукый актка экспертиза уздыру өчен нигез булып Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесе күрсәтмәләре яисә йөкләмәләре, эшмәкәрлек, инвестиция эшчәнлеге өлкәсендәге ижтимагый оешмалардан, кулланучылар берләшмәләреннән, үз-үзен жайга салучы оешмалардан, фәнни-эксперт оешмаларыннан, жирле үзидарә органнарыннан тәкъдимнәр, эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеге өлкәләрендә проблемалар булуны профилье бүлекчә тарафыннан мөстәкыйль ачыклау, шул исәптән түбәндәгеләр тора:

- 1) норматив хокукый актлар, шул исәптән муниципаль максатчан программаларны гамәлгә ашыру мониторингы;
- 2) муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый хэле мониторингы;
- 3) гражданнарның һәм оешмаларның жирле үзидарә органнарына эшмәкәрлек, инвестиция эшчәнлегенең билгеле бер өлкәсендәге проблемалар булуын таныклаучы берничә тапкыр мөрәжәгать керүләре.

3.2. Норматив хокукий актларга экспертиза вәкаләтле бүлекчә тарафынан норматив хокукий актларга экспертиза үткәрунең еллык планнары нигезендә үткәрелә.

3.3. Норматив хокукий актларга экспертиза үткәру этаплары булып тора:

1) норматив хокукий актларга экспертиза үткәру планын формалаштыру (алга таба - план);

2) норматив хокукий актларга экспертиза нәтижәләре турында бәяләмәләр проектларын эзерләү;

3) норматив хокукий актларга экспертиза нәтижәләре турында бәяләмәләр проектлары буенча гавами консультацияләр уздыру;

4) норматив хокукий актларга экспертиза нәтижәләре турында бәяләмәләр эзерләү.

3.4. Планда күрсәтелә:

1) норматив хокукий актның исеме һәм реквизитлары;

2) норматив хокукий актны эшләүне гамәлгә ашыруучы жайга салучы органның, бүлекчәнең атамасы;

3) норматив хокукий актка экспертиза турында бәяләмә проектын тапшыру срокы;

4) норматив хокукий актка экспертиза үткәру, шул исәптән гавами консультацияләр үткәру вакыты.

3.5. Вәкаләтле бүлекчә агымдагы ел тәмамланырга дүрт айдан да соңға калмычча рәсми сайтта, план формалаштыру максатларында, тәкъдимнәр жыю турында белдерү урнаштыра.

3.6. Тәкъдимнәр жыю срокы хәбәрнамәне урнаштырганнан соң 30 календарь көннән ким һәм 45 календарь көннән дә артык булмаска тиеш.

3.7. Тәкъдимнәр жыю срокы тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңға калмычча вәкаләтле бүлекчә планды формалаштыра һәм раслый.

План рәсми сайтта расланганнан соң ике эш көненнән дә соңға калмычча урнаштырылырга тиеш.

3.8. Норматив хокукий актларга һәм аның проекtlарына экспертиза нәтижәләре турында бәяләмәдә түбәндәгә белешмәләр була:

1) норматив хокукий актның төп реквизитлары;

2) норматив хокукий актны кабул иткән һәм (яисә) аның компетенциясенә һәм вәкаләтләренә ижтимагый мөнәсәбәтләрнең тикшерелә торган өлкәсе керә торган орган исеме;

3) акт проектының жайга салу йогынтысын бәяләүне уздыру нәтижәләре турында белешмәләр (аны үткәргән очракта);

4) карала торган норматив хокукий актның һәм аның аерым нигезләмәләренең гамәлдә булу срокы;

5) мәнфәгатьләре норматив хокукий акт белән билгеләнгән жайга салу белән бәйле булган затлар даирәсе (алга таба - жайга салу);

6) жайга салу исәбенә аның белән бәйле тискәре нәтижәләрне бетерү һәм проблемаларны хәл итү дәрәжәсен бәяләү;

7) әлеге норматив хокукий актны гамәлгә ашырудан килгән чыгымнарны һәм керемнәрне бәяләү;

8) жайга салуның факттагы унай һәм тискәре нәтижәләрен бәяләү;

9) жайга салу максатларына һәм күрсәткечләренә ирешүүнен нәтижәлелеген бәяләү;

10) норматив хокукий актта эшмәкәрлек, инвестиция һәм (яки) башка эшчәнлек алып баруны нигезсез кыенлаштыра торган нигезләмәләрнәң булуы турында белешмәләр;

11) эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыруны нигезсез кыенлаштыра торган нигезләмәләрне бетерү ысууллары һәм гамәлдәге жайга салуның нәтижәлелеген арттыру турында тәкъдимнәр;

12) жайга салуның факттагы йогынтысын бәяләргә мөмкинлек бирә торган башка мәгълүматлар.

3.9. Норматив хокукий актка экспертиза нәтижәләре турында бәяләмә проекты профилье бүлекчә тарафыннан әзерләнә һәм вәкаләтле бүлекчәгә жибәрелә.

3.10. Норматив хокукий актларга экспертиза нәтижәләре турында бәяләмә проекты профилье бүлекчә тарафыннан гавами консультацияләр өчен чыгарыла. Норматив хокукий актларга экспертиза нәтижәләре турында бәяләмәләр проектлары буенча гавами консультацияләр уздыру өчен профилье бүлекчә рәсми сайтта аларны үткәру турында хәбернамә, экспертиза үткәрелә торган норматив хокукий акт, норматив хокукий актка экспертиза нәтижәләре турында бәяләмә проекты урнаштыра.

3.11. Хәбернамәдә гавами консультацияләр уздыру срокы һәм ачык консультацияләрдә катнашучыларның үз фикерләрен юллау ысулы булырга тиеш.

3.12. Норматив хокукий актларга экспертиза нәтижәләре турында бәяләмәләр проектлары буенча гавами консультацияләр үткәру вакыты кимендә 10 һәм 30 календарь көннән дә ким булмаска тиеш.

3.13. Бәяләмәләр проектлары буенча гавами консультацияләр үткәру нәтижәләре буенча белешмә әзерләнә.

3.14. Норматив хокукий актка экспертиза нәтижәләре турында бәяләмә проекты, гавами консультацияләр үткәру нәтижәләре буенча беркетелгән белешмә белән, норматив хокукий актларга экспертиза нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү өчен вәкаләтле бүлекчәгә жибәрелә.

3.15. Норматив хокукий актларга экспертиза нәтижәләре турында бәяләмә үзгәрешләр керту яки норматив хокукий актларны юкка чыгару өчен нигез булырга мөмкин.

3.16. Кул куелганның соң ике эш көнө эчендә норматив хокукий актка экспертиза нәтижәләре турында бәяләмә профилье бүлекчәгә жибәрелә. Экспертиза нәтижәләре буенча вәкаләтле бүлекчә Теләче муниципаль районы Башкарма комитеты Житәкчесенә норматив хокукий актларга үзгәрешләр керту буенча тәкъдимнәр жибәрә ала.